Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Viite: HE 291/2018 vp. - Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi kalastusalan työtä koskevan direktiivin täytäntöönpanoon liittyvien lakien muuttamisesta

ASIANTUNTIJALAUSUNTO HE 291/2018; TYV 11.1.2019

Merityösopimuslain 1 luvun 7 §:n 1 momentti

Lainkohtaan ehdotetaan lisäystä, jonka mukaan kalastusaluksella tehtävän työn osalta edellytettäisiin 16 vuoden iän lisäksi, että palkattava henkilö on suorittanut oppivelvollisuutensa. Ehdotuksen sanamuotoa on syytä vielä tarkistaa, koska oppivelvollisuus voi päättyä perusopetuksen oppimäärän suorittamisen lisäksi siitä syystä, että oppivelvollisuuden alkamisesta on kulunut 10 vuotta. Oppivelvollisuus alkaa sinä vuonna, jona lapsi täyttää seitsemän vuotta. Oppivelvollisuudesta säädetään perusopetuslain (628/1998) 7 luvussa.

Yllä sanotusta johtuen ehdotetun merityösopimuslain 1 luvun 7 §:n 1 momentin sanamuotoa on syytä täsmentää seuraavasti:

Tässä laissa tarkoitettuun työhön voidaan palkata henkilö, joka työn aloittaessaan on vähintään 16-vuotias. Kalastusaluksella tehtävän työn osalta edellytetään lisäksi, että palkattavan henkilön oppivelvollisuus on päättynyt.

Opetushallituksen internet-sivujen mukaan Suomessa lähes kaikki lapset (99,7 %) suorittavat perusopetuksen oppimäärän ja saavat perusopetuksen päättötodistuksen.

Kalatalouden keskusliiton lausunto

Kalatalouden keskusliitto kiinnittää huomiota siihen, että kalastajaperheiden lapset ovat usein kykenemisensä mukaan kalastuksessa mukana jo alle 16-vuotiaina, mikä on tärkeää, jotta kalastajan ammatti voi siirtyä sukupolvelta seuraavalle.

Työsopimuksen tekeminen edellyttää jo nykyisin alustyössä 16 vuoden ikää. Jos kysymys on kalastusaluksesta, jolla työskentelee samanaikaisesti työntekijäasemassa olevia henkilöitä, vähimmäisikää koskeva vaatimus koskisi jatkossa myös työtä, joka ei perustu työsopimukseen. Tä-

mä ei kuitenkaan estä alle 16-vuotiaan mukanaoloa aluksella. Direktiivin liitesopimuksen 1 artiklan f-kohdasta voidaan päätellä, että direktiivin vaatimukset koskevat kalastajaa, joka on jo jossakin ”toimessa” aluksella, siis osana miehitystä.

Ehdotetulla sääntelyllä ei ole vaikutusta niihin tilanteisiin, joissa työtä tehdään aluksella perheoikeudellisilla perusteilla ilman työsopimusta, eikä aluksella työskentele ulkopuolisia työntekijöitä.

Rajavartiolaitoksen lausunto

Esityksessä ehdotetaan muun muassa merityöaikalain 1 luvun 2 §:n muuttamista. Rajavartiolaitos on lausunnossaan kiinnittänyt huomiota pykälän kohtaan, jonka mukaan lakia ei sovelleta työhön, jota tekee henkilö, joka on toimessa valtion aluksessa, jota käytetään puolustus- tai vartiointitehtäviin. Rajavartiolaitos esittää lausunnossaan lainkohdan selkeyttämistä siten, että ilmaisu *”vartiointitehtävä”* muutettaisiin muotoon *”rajavalvonta-, rajaturvallisuus- ja meripelastustehtävä”* tai vaihtoehtoisesti lakia ei sovellettaisi *henkilöön, joka on toimessa Rajavartiolaitoksen aluksessa*.

Rajaturvallisuusunioni ry on ilmoittanut suhtautuvansa myönteisesti Rajavartiolaitoksen ehdotukseen.

Jos valiokunta haluaa täsmentää lainkohtaa, uusi muotoilu voisi kuulua seuraavasti:

8) henkilö, joka on toimessa valtion aluksessa, jota käytetään puolustustehtäviin, taikka rajavalvonta-, rajaturvallisuus- ja meripelastustehtäviin.

Nico Steiner
vanhempi hallitussihteeri